

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

• Nr. 50 (6959)

• Trešdiena, 1999. gada 7. jūlijs

• Cena Ls 0,22

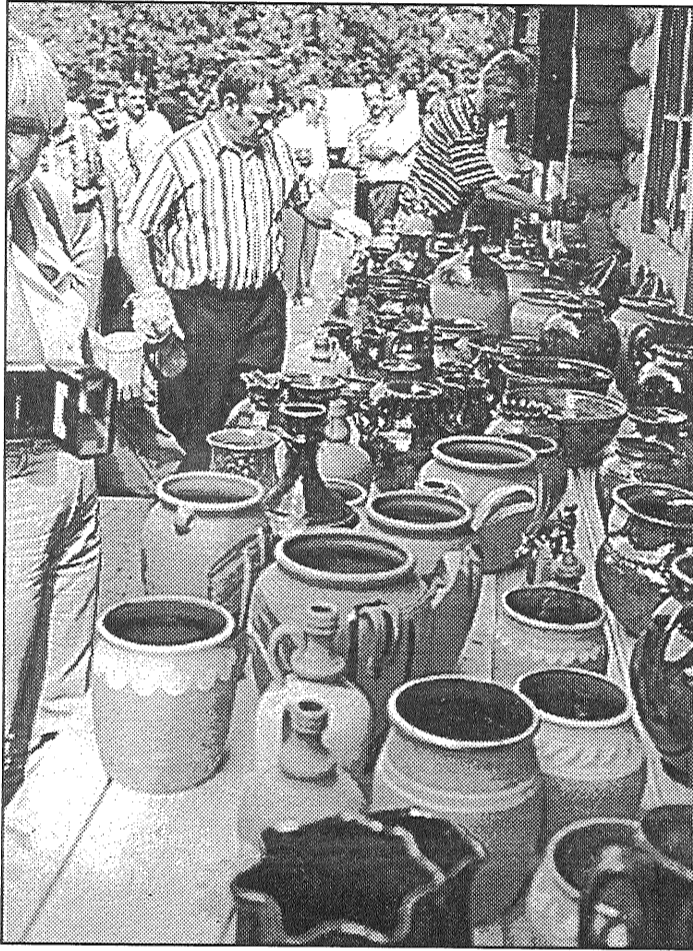
Paulāntēva cepļa trešā piedzimšana

Savā laikā mākslas zinātnieks Jānis Pujāts, liels Latgales keramikas pazinējs un pirmais, kas novada podnieku ražojumus atzina par mākslas darbiem, ne tikai par svilpauniekiem, podiem, medauniekiem, svečturiem, krūzēm, ķērnēm un tamlīdzīgi pēc to praktiskā pielietojuma, Silajāņu meistaru vidū izdalīja Andreju Paulānu, nosaucot par keramikas Sauleskalnu. Paulāntēvs, kā viņu godāja laikabiedri un kā sauc arī tagad jaunākās paaudzes podnieki, gadā izdedzināja ap 10-11 cepļiem un katrā no tiem bija pa 600-700 darbu. Ne bez lepnuma viņš esot teicis, ka ar podiem, saliekot vienu pie otra, varot noklāt visus 7 hektārus zemes, kas tam piederot. A. Paulāna dzimtā ir vairāk par 20 podniekiem.

A. Paulāns slavas kalngalus sasniedza vēl dzīves laikā (1896 — 1973). Bet, kā tas daždien notiek izcilu meistaru mūža tecējumā, tā arī netika pie lielas turības. Pēc viņa aiziešanas mūžībā 1973. gada 29. novembrī, 77 gadu vecumā, vienkāršā zemnieku mājā Šembeļos ar plīti, maizes krāsni, podnieka ripu un apdedzināšanas krāsni otrā galā palika bez saimnieka. Nolemta aizmirstībai un laika zobam.

J. Raiņa Literatūras un mākslas vēstures muzeja (RLMVM) direktora vietniece Gaida Jablonska, kura tajā laikā strādāja Jasmuižas filiālē, novadnieka korespondentam pastāstīja, ka muzeja direktors Voldemārs Kalpiņš ierosinājis šo ēku saglabāt kā vēstures pieminekli, 1974. gadā pārvest tuvāk muzejam — uz Jašas upes krastu. Uzstādīšanu no jauna 1977. gadā veica toreizējā Raiņa kolhoza būvbrigādes vīri Pētera Džeriņa vadībā, pasākuma materiālo pusi atbalstījis saimniecības vadītājs Pēteris Gavars.

Kāpēc tieši Jasmuižai bija jāklūst par Paulāntēva darbnīcas otrās piedzimšanas vietu? Tā vēlējās tā laika kultūras dzīves ievērojamākie rosinātāji un vadītāji, kuri uzskatīja, ka Jasmuižai, no kuras savai daiļradei daudz smēlies mūsu lielais tautas dzejnieks J. Rainis, pavadot te jaunības un studenta dienas, kam tuva bija tautas māksla, jāklūst par visas Latgales keramikas meistaru darbu pastāvīgu izstādi, kas arī īstenots. Un kā neatņemama sastāvdaļa tajā iederas Paulānu Andreja — podnieku patriarha — darbnīca, lai ap-

● Tikko izņemtie darbi sarindoti uz galdiņa pie darbnīcas. Pirmajiem tos gods atlasīt muzeja darbiniekiem, tad P. Ušpelis ķersies pie izsoles.

meklētāji paši savām acīm var vērot, kāds ir šis darbs, kura augļi tik apbrīnojami zaigo saules staros.

Turpinājums 5. lappusē.

Elektroinstalācijas degšanas rezultātā Preiļos četri bojāgājušie

Pirmdienas rītā Preiļos iedzīvotājus satrieca ziņa par četriem bojāgājušiem cilvēkiem — diviem pieaugušajiem un diviem bērniem Preiļos, Raiņa bulvārī 25-2. Bojāejas cēlonis, kā uzskata policija, ir indīgie izgarojumi elektroinstalācijas degšanas rezultātā. Vadi sākuši degt no issavienojuma ledusskapī.

Bojā gājusi Veresļu ģimene, Linda (1972. g.), viņas vīrs Arturs (1967. g.) un abi viņu dēli (1991. un 1994. g.).

Notikušo komentēja Preiļu rajona policijas nodaļas Preiļu policijas iecirkņa jaunākais iecirkņa inspektors, policijas seržants Romualds Mozulis:

— Informāciju policija saņēma 5. jūlija rītā ap pulksten deviņiem. Vēlāk noskaidrojās, ka kaimiņi jau ap septiņiem rītā sākuši manīt kaut ko aizdomīgu, jo 2. dzīvokļa logi no iekšpuses bija aizkvēpuši, bet dzīvokļa iemītnieki neatsaucās ne uz klauvējieniem pie durvīm, ne uz saucieniem. Kad policija iekļuva dzīvoklī, tās priekšā atklājās satriecošs skats. Dažādās pozās istabā uz grīdas miruši atradās divi pieaugušie un bērns. Policijas darbinieki šķūnīti un pēc kaimiņu uzdotām adresēm meklēja otro bērnu, jo bija cerība, ka viņš izgājis no mājas.

Taču neatrada. Pēc rūpīgākas dzīvokļa apskates atklājās, ka bērns ielīdījis šaurā spraugā starp sienu un krāsni un tā, kājās stāvot, arī aizgājis nebūtībā.

Romualds Mozulis informēja, ka degšana, visticamāk, notikusi naktī laikā no pulksten 24.00 līdz 2.00. Mājā ir astoņi dzīvokļi, divi no tiem nav apdzīvoti. Tomēr neviens no kaimiņiem naktī nebija manījis kaut ko aizdomīgu. Degšana, par laimi, nav izplatījusies tālāk, uguns ir noslāpusi, jo telpā nav iekļūdis skābeklis.

Bojā gājušo bērnu vecāku tik ciešo miegu, ka nav sajutuši briesmas, policijā izskaidro ar to, ka iepriekšējā vakarā, pēc liecinieku stāstītā, krietnās devās lietots stipri grādīgs alkohols. Ģimenes pieaugušie locekļi alkoholiskos dzērienus lietojuši bieži. Kā parādnieki viņi bijuši izlikti no dzīvokļa, un viņiem ticis ierādīts sociālais dzīvoklis Raiņa bulvārī 25. Arī šeit bijušas problēmas ar maksājumiem. Sakarā ar parādiem atslēgta elektroenerģijas pievade. Ģimene vairākas reizes bija pašrocīgi pieslēgusies elektropārvades sistēmai. Par to, kā informēja Romualds Mozulis, tikuši sastādīti protokoli. Šajā reizē nelikumīga pieslēgšanās kļuvusi liktenīga, jo nebija lietoti drošinātāji, bet kaili vadi, kas issavienojuma rezultātā sāka degt.

Kā neapprakstāmi traģisku notikumu šo gadījumu raksturo nepilngadīgo lietu inspekcijas inspektore Silvija Brokāne:

— Mazie bērniņi gāja bojā pieaugušo bezatbildības rezultātā. Divu gadu laikā, kopš strādāju šajā amatā, ne reizi vien biju tikusies ar šo ģimeni, jo tā bija nelabvēlīga. Tā pārtika tikai no pabalstiem par bērniem un gadījuma darbos nopelnītā. Pieaugušie ģimenes locekļi pār mērus lietoja alkoholu. Arī traģiskā notikuma priekšvakarā, kā liecināja kaimiņi, iedzeršana kompānijā notikusi turpat mājas priekšā. Bērni izmaksķerējuši no diķa pa zivtiņai, turpat uz āra plītiņas izcepuši un ēduši, tāpat arī kādu olu. Stipri piedzērušies lielie devušies pie miera. Šoreiz — pie mūžīgā miera.

Silvija Brokāne uzskata, ka ikvienam, kura apgādībā ir mazi bērni, vairāk jādomā par savu atbildību viņu priekšā, tas attiecas arī uz pārējiem, kuri tik labprāt dzer kopā ar mazu bērnu vecākiem. Viņa gan šaubās, vai kāds no alkoholiķiem aizdomājas par to, ka stāv uz bojāejas sliekšņa, līdz tam brīdim, kamēr trāģēdija neskar pašu.

Četras, tajā skaitā, mazu nevainīgu bērnu dzīvības, šoreiz zaudētas alkohola lietošanas rezultātā.

L. Rancāne

ZIŅAS

■ Uz padomes sēdi vakar pulcējās Riebiņu pagasta deputāti. Kā informēja pagasta padomes priekšsēdētājs Voldemārs Adamovičs, sēdē izskatīti trīs jautājumi. Pirmais no tiem bija par komunālo pakalpojumu uzņēmuma «Tornis» darbību. «Tornim» vajadzēja sniegt ziņojumu par to, kas padarīts sakarā ar iepriekšējā padomes sēdē pieņemtā lēmuma izpildi attiecībā uz šī uzņēmuma darbu. «Tornis» par dažādiem maksājumiem valstij bija parādā pāri trīs tūkstošiem latu, savukārt iedzīvotāji par sniegtajiem pakalpojumiem tam nav samaksājuši 5800 latus.

Padomes sēdes darba kārtībā otrais jautājums bija par ambulances celtniecības darbu gaitu un tās ekspluatācijā nodošanas termiņu.

Pēc tam deputāti izskatīja dažādus pagasta iedzīvotājiem svarīgus jautājumus. Tika lemts arī par pretendentiem darbam Pieniņu bibliotēkā. Līdzšinējā bibliotēkas vadītāja devusies pensijā.

■ Riebiņu pagastā tuvākajā laikā ekspluatācijā tiks nodota jaunā ambulance. Tās celtniecība bija uzsākta vēl tālajos kolhozu laikos. Pēc tam līdzekļu trūkuma dēļ darbi tika pārtraukti. Šogad pagasta padome nopietni ķērās pie ambulances celtniecības pabeigšanas. Palīdz arī paju sabiedrība «Turība». Par pagasta budžeta līdzekļiem sagādāti materiāli aparāta darbiem, bet «Turība» celtniecības darbos norīko savus strādniekus un apmaksā viņu darbu. Paredzēts, ka ambulance ekspluatācijā tiks nodota augustā. Līdz ar to no vecajam neērtajam telpām uz jauno ēku varēs pārcelties pagasta ārsts terapeits, zobu tehniķis, medmāsa. Būs vieta arī aptiekai.

■ Līdztekus ar ambulances celtniecību notiek remonts arī Riebiņu vidusskolas sporta zālē. Kā teica Voldemārs Adamovičs, skolas sporta zāle nebija remontēta 23 gadus. Pagājušajā gadā par pagasta līdzekļiem skolai nomainīts jumta klājums.

■ No pēdējā laikā Riebiņu pagastā notikušajiem svarīgākajiem celtniecības un remonta darbiem jāpiemin arī cieto atkritumu izgāztuves būvniecība. Tās nodošana lietošanā ļāvusi iespēju atrisināt atkritumu savākšanu ciematā gan no daudzdzīvokļu, gan privātajām mājām. Atkritumus pagasta centrā savāc ar zirgu pajūgu. Arī individuālo māju iedzīvotājiem atkritumi nav jāved uz krūmiem. Par samaksu — viens lats atkritumu vešanas pajūgs ierodas pēc veselas kravas.

■ Rigā, programmas «800+» birojā notika ziņojuma par Līvānu ūdenssaimniecības sistēmas izpēti apspriešana. Pamatvilcienos ziņojums ir akceptēts, bet tā galīgā apspriešana paredzēta augusta beigās. Līvāniem ir cerība ūdenssaimniecības sektora attīstībai saņemt Eiropas Savienības naudu 1,1 miljona latu apmērā, kas ir 70 procenti no visiem ūdenssaimniecības sakārtošanas darbiem nepieciešamajiem līdzekļiem un paredzēti kā dāvinājums. Pārējās izmaksas uz pusēm segs no valsts un pašvaldības līdzekļiem.

■ Preiļu sociālās un psiholoģiskās palīdzības centrs «Mūsmājas» 13. jūlijā pulksten 15.00 aicina uz jauno māmiņu pēcpusdienu.

L. Rancāne

Nacionālās ziņas un nedēļas komentārs

Ari turpmāk gaidāma benzīna cenu palielināšanās

Vairāki mūsu valsts degvielas tirgotāji atzīst, ka tuvākajās dienās ir gaidāms kārtējais benzīna cenu pieaugums, jo pēdējā laikā strauji sākušas augt benzīna cenas pasaulē. Cenu pieaugumu pasaulē ietekmē ļoti dažādi apstākļi — gan norises politikā, gan naftas ieguves un pārstrādes biznesā. Latvijā tagad ir visaugstākā benzīna cena no visām trim Baltijas valstīm, jo Latvijā ir visaugstākais akcīzes nodoklis. Kopš pērnā gada nogales benzīna cena pasaulē ir palielinājusies aptuveni par 80 ASV dolāriem tonnā — 1998. gada decembrī tonna benzīna maksāja aptuveni 108 ASV dolārus, patlaban šī cena ir jau aptuveni 190 ASV dolāri (bez nodokļiem, uzcenojuma, transporta izdevumiem).

Jūlijā ierēdņi būs atvaļinājumā

Kā ziņo LETA, pamatojoties uz Ministru kabineta 12. janvāra rīkojumu, Valsts kancelejas un ministriju centrālā aparāta ierēdņiem un darbiniekiem atvaļinājums šogad tiks piešķirts no 5. jūlija līdz 1. augustam. Šāda kārtība ieviesta, lai valsts pārvaldē strādājošie atvaļinājumi neievilkto uz trim mēnešiem, kā līdz šim, kad ministrijas principā nestrādāja visu vasaru. Tomēr, ja notiks kas ārkārtējs, ierēdņi no atvaļinājuma tiks atsaukti.

Nebrīvē izšķīlas sešpadsmit pitoniņu

Daugavpils zooloģiskajā dārzā tīģerpitona mātei Mollijai no 16 olām izšķīlušies 40 centimetru garī čūskulēni. Kā atzīst zooloģiskā dārza direktors Mihails Pupiņš, tik liels rāpuļu metiens nebrīvē ir reta parādība. Kad žņaudzējčūskulēni paaugsties, nodomāts tos apmainīt pret citiem reti dzīvniekiem, kas mīt tuvējos zooloģiskajos dārzos. Daugavpils zooloģiskajā dārzā novērota vēl viena reta parādība — desmit olu nebrīvē izdējusi purva brunurupuciene. Tas ir vienīgais gadījums, kas fiksēts Baltijā.

Tālāk komentējot nedēļas ziņas, gribas teikt:

«Varētu jau pasmieties, ja nebūtu tik skumji»

Jūnijs ar katru gadu Latvijā iekrāsojas melnāks. Vēsturiskie 14. un 17. jūnijs, liktenīgais 28. jūnijs pirms diviem gadiem Talsos un nupat 27. jūnijs — astoņu autostrada līdzjutēju bojā eja Rāceņu trasē Madonas rajonā.

Jūnijs jau aiz muguras, bet tā atskaņas vēl ilgi gan skumdinās, gan uzjautrinās. Vilis Krištopans atzinās, ka tikko kā ievēlēto prezidenti nepazīstot, bet Vaira Viķe-Freiberga teicās premjeru sastapusi jau agrāk. Pirmajā tikšanās reizē gan Krištopana kungs pielika visas pūles, lai patiktu jaunajai prezidentei un iestāstītu, ka bez vajadzības lai nelien valdības darīšanās, jo viss jau tāpat ir kārtībā. Bet Guntis Ulmanis pārtērējis prezidenta kancelejas līdzekļus, atstādams savai pēcteci krietni mazāk par pusi. Tas tomēr netraucēja rīkot atvadu balli kaimiņu (arī Polijas) prezidentiem Rundāles pili. Baušķinieki zina teikt, ka atvadas nav bijušas ilgas. Daudz vērienīgāka 8. jūlijā būs jaunās prezidentes inaugurācija turpat, Rundāles pili, piedaloties vismaz 600 lūgtajiem viesiem, deputātiem, augstiem valdības vīriem un viņu kundzēm, kultūras ļaudīm, prezidentes ģimenes locekļiem un draugiem. Varbūt šādas saviesības ir viens no imesliem, kāpēc prezidentu vēlē tikai deputāti un nevis visa tauta. Kur gan priekš mums visiem ņems līdzekļus svētku rīkošanai, jo deputātu nodokļu nepietiks, bet deputātiem tautas nodokļu tiek gan.

Preses konferencē 28. jūnijā jaunievēlēta prezidente izteicās par stipra vidusskolu nepieciešamību Latvijā un latvijus nomierināja ar to, ka Marokā dzīvo mūsu prātiem neiedomājami slīktāk. Bet Vilis Krištopans ir pārliecināts, ka plaša cilvēku priecāšanās Ligo svētkos liecinot par situācijas normalizēšanos valstī. Budžeta krīzi cilvēki faktiski neizjūt, bet tikai valdība, «kurai ir jāmeģina izmanevrēt ar mazāku budžeta naudu, nekā viņa bija domāta». Visu priecīgo un turīgo līgotāju vārdā man jāizsaka valdībai visdziļāko līdzjūtību par skumjajiem Jāņiem.

Lai kompensētu zaudēto, premjers palaidis finansu ministru Ivaru Godmani uz tālo Čili un Venecuēlu, jo viņš daudz strādājis un nekur vēl nav bijis. Labi, ka pēdējā brīdī abi paspēja vienoties par prioritātēm 2000. gada budžetā: atbalsts bērniem, izglītība un aizsardzība, jo valdība pašlaik karājas mata galā. Turpretī nekādu cerību Latvijai nesola Vladimirs Žirinovskis, prognozējot mums gan NATO iebūrumus, gan to, ka visus sasēdinās zirgos un sūtīs uz mežu pēc malkas, jo Krievija ar mazutu vairs Latviju neapgādās. Pēc šī murgojuma preses konferencē Strasbūrā žurnālisti centušies noskaidrot viņa slimības diagnozi.

Tikmēr divpusēju vienošanos par valstij svarīgu jautājumu risināšanu sestdien noslēdza valdības pārstāvētā apvienība TB/LNNK un opozīcijā esošā TP. Parakstot vienošanos, abas partijas apņemas kopīgi rīkoties, lai pārvarētu finansu un tautsaimniecisko krīzi un nodrošinātu stabilitāti valstī, jo Vilis Krištopans nespēja «realizēt valsts un tautas interesēm atbilstošu izpildvaru» (tā teikts abu partiju vadītāju un Saeimas priekšsēdētāja parakstītajā dokumentā). Tas labi skan reņģu ēdājā ausīm, bet būtībā skaudība, atriebība un raušanās pie amatiem ir mudinājusi pasūtīt «Latvijas ceļu» tālāk.

Manuprāt valdībai vajadzētu brukt, ja patiesi kaut kas valstī būtu salaists grīstē. Jā, fiskālais un finansu deficīts. Bet nebūt pašlaik negrastos izskaidrot fiskālo deficītu, valsts vērtspapīru un komercbanku sakarību un to ķēdes reakciju, kas skar tu visas pārējās nozares, ja sabrukta komercbankas. Valdībai pārmet arī lielo bezdarba procentu — 10. Bet kur ir mazāks? Vienīgi komunistiskajā Baltkrievijā. Iekšzemes produkta pieaugums ir negatīvs? Bet gada beigās tas var izrādīties pozitīvs, jo pie mums vairs nav nekāda plāna ekonomika. Krasta valdības laikā tika apgalvots, ka Krievijas krīze Latviju neskar. Skāra gan, un kā vēl. Bet vai valsts un Lielais Vilis ir vainīgs, ka Šķēle ir sagrābis tik daudz uzņēmumu, ka pats tos nevar pārskatīt un, sabrūkot Krievijas tirgum, «Ave Lat» uzņēmumu ražošanas apjoms samazinājies par ceturtdaļu, kas negatīvi ietekmē to pašu iekšzemes kopprodukta pieaugumu.

Sociāldemokrātus vada atriebības jūtas. Tēvzemiešiem atkal ir savi plāni, jo jūtas apdālīti, aizmirstot, ka, lai neapbizotu tēvzemiešus, Krištopans pieļāva pāris valstij nevajadzīgu amatu izveidošanu — Zilem un Krastam. Bet kopumā tiek ignorētas tas, ka «Latvijas ceļš» ir bijusi un ir viena no partijām, kas spējusi Latvijas valsti virzīt uz priekšu. Jau no pirmās valdības ievēlēšanas dienas tautas kalpi mums ziņoja, ka valdība ir nestabila. Un tagad tiešām jāsaprot, kādu kļūdu vēlētāji pieļāvuši, ievēlot Saeimā deputātus no tik dažādām partijām. Politiskais rasols rada tikai vēdergrauzes nevis gandarījumu.

Pirmdien Vilis Krištopans neizturēja un iesniedza demisijas lūgumu prezidentam un Saeimā. Jaunā valdība solās būt reti sakarīga un iecilāt mūs — grūtdienas saulītē. Sākas trešais cēliens politiskajā teātrī. Un, ja neiestāšies Nostradamus prognozētais pasaules gals, tad turpināsim iesākt skatīties (kas gan cits mums atliek), jo, kā saka jaunā prezidente Vaira Viķe-Freiberga savā intervijā «Dienai», «ir tādas situācijas, kurās saproti, ka lietas nav tavās rokās, un tad tu nodod sevi Dieva rokās un pieņem to, kas notiek. Jo tu nevari mainīt, tāpēc nav vērts uztraukties».

Tamāra Elste

Līvānu pilsētas domē

Kārtējā Līvānu pilsētas domes sēde notika 1. jūlijā. Tajā izskatīti dažāda rakstura jautājumi.

Par dzīvokļiem

Izskatot Līvānu 2. vidusskolas direktora Gunas Uržas iesniegumu par dienesta dzīvokļa piešķiršanu, dome nolēma piešķirt dienesta dzīvokļa statusu labiekārtotam četrstābu dzīvoklim Līvānos, Lāčplēša ielā 15 — 8, un Gunai Uržai ar ģimeni piešķirtas īres tiesības uz šo dzīvokli uz darba attiecību laiku. Dienesta dzīvokļa statuss noņemts dzīvoklim Līvānos, Saules ielā 12 — 36.

Izskatot Preiļu rajona policijas nodaļas vēstuli un Līvānu policijas iecirkņa izziņas dienesta speciālistes Aļonas Pjaseckas iesniegumu par dienesta dzīvokļa piešķiršanu, dome nolēma piešķirt dienesta dzīvokļa statusu labiekārtotam vienstābas dzīvoklim Līvānos, Rīgas ielā 30 — 41. Uz darba attiecību laiku minētā dzīvokļa īres tiesības piešķirtas Aļonai Pjaseckai.

Apstiprināta programma

Saskaņā ar Latvijas Republikas «Teritorijas attīstības plānošanas likumu» Līvānu pilsētas dome nolēma apstiprināt Līvānu pilsētas sociālās un ekonomiskās attīstības programmu.

Neapdzīvojamo telpu privatizācija

Privatizējamām neapdzīvojamām telpām Līvānos, Rīgas ielā 59 ar kopējo platību 93,4 kvadrātmetri noteikta sākmucena 7382 lati, nosakot maksu par privatizējamo objektu — 50 procenti latos un 50 procenti sertifikātos.

Nomas līgums autostāvvietas ierīkošanai

Dome nolēma noslēgt nomas līgumu ar Juri Strodu par laukuma Līvānos, Rīgas ielā 91 izmantošanu autostāvvietas ierīkošanai uz pieciem gadiem, nosakot nomas maksu 50 lati mēnesī.

Uzsāk privatizāciju

Deputāti nolēma nodot privatizācijai pašvaldības īpašuma objektu — ēku Līvānos, Rīgas ielā 84.

Domes bilancē nepārņem valsts īpašumā esošo māju

Izskatot Privatizācijas aģentūras 1999. gada 14. jūnija vēstuli, un sakarā ar to, ka dzīvojamās mājas Līvānos, Rīgas ielā 245a iedzīvotāji nevēlas privatizēt dzīvokļus, Līvānu pilsētas dome nolēma šo valsts īpašumā esošo māju nepārņemt pilsētas domes bilancē.

Privatizācijas fonda līdzekļu izlietošana

Līvānu domes deputāti apstiprināja privatizācijas fonda līdzekļu izlietošanas programmu 1999. gadam.

Privatizācijas fondā uzkrātie līdzekļi šī gada 1. janvārī sastādīja 6145 latus, reālie ieņēmumi 1999. gadā — 2200 latus. Sadalot līdzekļus, nolēmts 4400 latus paredzēt uzņēmējdarbībai sniegtajam atbalstam, 928 latus — privatizācijas procesa organizatoriskajam un tiesiskajam no-

drošinājumam, kā arī izdevumiem, kas saistīti ar privatizācijas fonda līdzekļu administrēšanu. Nolēmts 1750 latus piešķirt privatizācijas procesa nodrošināšanai nepieciešamo pamatlīdzekļu iegādei, bet 432 latus informatīvā bukleta par uzņēmējdarbību Līvānu novadā izgatavošanai. Rezerves fondā atstāti 835 lati.

Kredīts Līvānu

1. vidusskolas attīstībai

Izskatot Līvānu 1. vidusskolas direktora iesniegumu par nepieciešamību veikt Sorosa fonda projekta «Solī pa soli» klases remontu, datorcentra ierīkošanu un avārijas stāvoklī esošās ieejas nojumes rekonstrukciju, Līvānu dome nolēma ņemt kredītu 10 000 apjomā Valsts kasē no 1999. gada 10. jūlija ar maksimālo kredītprocentu likmi līdz 11 procentiem gadā, veicot atmaksu katru pusgadu laika posmā līdz 2000. gada 10. jūlijam ne mazāk kā vienas otrās daļas apmērā no kredīta kopsummas. Kredīta apmaksa paredzēta no Līvānu 1. vidusskolas 2000. gada budžeta līdzekļiem, garantējot ar domes budžeta līdzekļiem.

Piešķirti līdzekļi

Līvānu bērnu un jauniešu centram piešķirti 260 lati no sociālajai nodrošināšanai paredzētajiem līdzekļiem daļējai nometnes izdevumu segšanai nometnes dalībniekiem, kuru ģimenes atzītas par trūcīgām vai sociāli mazaizsargātām. Izskatot Līvānu fonda «Baltā māja» projekta «Bezmaksas virtuve» vadītājas Dzintras Zoldneres iesniegumu, dome nolēma piešķirt 20 latus no sociālajai nodrošināšanai paredzētajiem līdzekļiem izdevumu segšanai par patērēto elektroenerģiju. Dome nolēma piešķirt balvu naudas izteiksmē Vjačeslavam Grigorjevam 50 latu apmērā par izcīnīto pirmo vietu Latvijas čempionātā 50 kilometru soļošanā un Zojai Smirnovai 30 latu apmērā par izcīnīto otro vietu Latvijas čempionātā 20 kilometru soļošanā.

130 lati piešķirti daļējai izdevumu segšanai sakarā ar folkloras kopas «Ceiruleits» daļību Starptautiskajā folkloras festivālā «Pulkā eimu, pulkā teku» Rīgā un Jūrmalā no 1. līdz 4. jūlijam. Folkloras kopai «Ceiruleits» piešķirti līdzekļi 200 latu apmērā no domes budžeta sakarā ar piedalīšanos Starptautiskajā folkloras festivālā Retvikā (Zviedrijā). Bez tam ieteikts folkloras kopas vadītājam sagatavot iesniegumu LR Kultūras ministrijai par finansiālu atbalstu sakarā ar Latvijas pārstāvēšanu starptautiskā festivālā.

Domes sēdē nolēmts piešķirt līdzekļus 220 latu apmērā no domei sponsorētajiem līdzekļiem sporta un kultūras pasākumiem ceļa izdevumu segšanai sakarā ar Līvānu vieglatlētu Sergeja Sandrosa un Ineses Juhņevičas piedalīšanos starptautiskajās skolēnu sacensībās Zviedrijā.

20 lati no domei sponsorētajiem līdzekļiem piešķirti jaunatnes akcijas «Par 21. gadsimtu — brīvu no narkotikām» organizēšanai Līvānos.

Sadarbība ar

SIA «Mežrozīte»

Sēdē nolēmts noslēgt vienošanos starp Līvānu pilsētas domi un SIA «Mežrozīte» par nosacījumiem, ar kādiem tiek atļauta HES celtniecība.

L.Rancāne

Šī gada 10. jūlijā plkst. 13.00 pie Ošas poldera sūkņu stacijas Rožupes pagasta Lukstu pļavās notiks ikgadējais atceres brīdis kritušajiem nacionālajiem partizāniem. Rožupes pagasta padome un piederīgie

«Neesmu tik bagāts, lai turētu lopus»

Rudzātu pagastā Anatolija Pastara zemnieku saimniecībai «Rubini» pieder sertificēta lopkautuve. Pati saimniecība — 100 hektārus liela. Vairāk par 80 hektāriem ir aramā zeme. Anatolijs bija viens no pirmajiem, kas vēlējās būt noteicējs savā tēvutēvu sētā. Taču ar zemkopību viņš neaizraujas. Beidzis Latvijas Lauksaimniecības universitātes Veterinārijas fakultāti, darbu specialitātē neatrada. Arī privāti praktizējošo veterināro ārstu apkārtnē netrūka, tālab nolēma iet citu ceļu: pirms diviem gadiem uzbūvēja un iekārtoja sanitāri tehniskajām normām atbilstošu mazjaudas lopkautuvi, ieguva sertifikātu, algo veterināro ārsti ekspertī Olītu Brūveri.

Kautuve pilnībā vēl nav noslogota, par samērīgu maksu piedāvā pakalpojumus citiem zemniekiem. Jaunlopu audzēšana lielos daudzumos vietējos apstākļos nesot izdevīga — tos iepērk no kaimiņu saimniecībām, gaļu realizē tirgū Rīgā, kur ir savs stends, irē saldētavu. Lidz pavasarim cūkgaļai pieprasījums bijis labs, tad to sašaurinājusi kontrabandas prece. Savā novadā iepirkta gaļu par 50

santīmiem kilogrammā un Rīgā pārdot par 70? Neatmaksājas vest divsimt kilogramus, jo peļņa ir maza. Arī zemniekam audzēt cūku nav izdevīgi, jo vairāk izdevīs tās barošanai. Kur vēl zaudētais laiks, darbs. Bet tomēr kaut kas laukos jādara, nevar jau sēdēt dikā. Un cilvēki strādā, brīžiem nedomājot, cik tas izdevīgi un efektīvi.

— Zemniecības problēmas mūsu valstī neviens nav risinājis un nerisinās, — A.Pastars sacīja, — ja paši zemnieki to nedarīs. Bet mani uztrauc kas cits: atgadījums ar mežsargu Balvu pusē. Spriežot no informācijas, kas bija presē, tāda policijas izrīcība kvalificējama kā bandītiska ielaušanās un, ja to pienācīgi nenovērtē valsts mērogā, tad rīt vai parīt mājās pie katra no mums var izdauzīt logus un privātpašumā iebrukt nezināmu personu bars, nez ko pagērēt. Kāda te var būt runa par drošību un mierīgu ražošanu?

A.Pastara apkalpes zonā Priekulī, daļa Sīļukalna un Rožupes pagasta, Raunieši. Lopus iepērk dzīvsvārā, savā zemē izaudzētā lopbarība tiek izlietota piebarošanai. Lielāko tiesu pats brauc un visu kārtot uz vietas. Dažreiz saimnieki savus lopus atved uz kautuvi. Cenas zemas, viens otrs miesās vāju govī pārdod par diviem desmitlatniekiem, lai tikai tiktu vaļā, necerot ne uz kādu peļņu par ieguldīto darbu un līdzekļiem.

— Tāpat nav viegli uzpircējam un gaļas realizētājam. Kamēr Rīgas Centrālirtgū kautrīgi piedāvājam savu preci, kuru ne katram pa kabatai iegādāties, turpat policista klātbūtnē citi izkliezd pilnā rīklē: «Komu vodočku, spirtik, sigareti?» Un neviens par to nebrīnās. Tāpat tas ir Preiļu tirgū, — turpināja A.Pastars. — Lopkautuves iekārtošana nebija manu untumu auglis, to noteica valsts politika. Tuvākās lopkautuves bija Rožupē, Preiļos — vai man un kaimiņiem ar saviem puscūciem katreiz jāmēro tas gaisa gabals? Ceļā turp un atpakaļ vien nobraukātu visus ieņēmumus par gaļu. Neesmu lietas kursā par piena ražošanas izdevīgumu, bet cūkgaļas ieguve nekādi nevar būt rentabla. Vienīgi, ja būtu attīstītas citas nozares, kuru atkritis varētu izbarot cūkām, piemēram, spirta ieguve un tamlīdzīgi.

Zemniekam nav izdevīgi iegādāties un audzēt arī īpašus gaļas šķirņu liellopus, kas ir dārgāki un patērē vairāk barības, jo pie mums realizācijas cena tā pati, kas par parastajiem liellopiem. Cita lieta ārzemēs, kur par tiem maksā vairāk. Lielu ļaunumu nodara negodīgie uzpircēji, laikrakstos sludinot vienu cenu, bet īstenībā piedāvājot mazāku, apkrāpj, dzīvnieku sverot un mērot, nesamaksā laikā vai vispār.

A.Rancāns

Zemkopība Latvijā ir bēdīgā situācijā

Latvijas Valsts Agrārās ekonomikas institūts prezentēja savu pētījumu «Latvijas lauksaimniecība 1998: politika un attīstība», kas ir izdots arī grāmatā.

Pirmo reizi institūta vēsturē

Latvijas Agrārās ekonomikas institūta Lauksaimniecības attīstības un ekonomikas attiecību nodaļas vadītājs Andris Miglavs izteicās, ka šāds pētījums institūta tapis pirmo reizi, lai gan tādi publicācijai, kā viņš uzskata, vajadzēja nākt klajā jau pirms daudziem gadiem. «Katrā sevi cenošā valstī tiek izdota šāda grāmata. Salīdzinot ar Norvēģiju un Somiju izdoto «Lauksaimniecību '98», mūsu grāmata saturiski nebūt nav sliktāka, ja pat ne labāka par tām,» uzsvēra A.Miglavs. Viņš gan nesolīja, ka šāda veida pētījums tiks veikts arī nākamgad, jo tas esot atkarīgs no daudziem faktoriem, piemēram, no tā, cik liels pieprasījums būs pēc šīs grāmatas.

Bēdīgi secinājumi

Grāmatā nav analizētas lauksaimniecībā pieļautās kļūdas vai meklēti vainīgie. Un, lai gan grāmatas autori nevar apgalvot, ka viņi pozitīvi vērtētu visus nozares attīstības procesus un piekristu visām valsts nostādņēm lauksaimniecībā realizētajai politikai, viņi grāmatas lappusēs nav atļāvušies kritizēt pašlaik laukos notiekošo. Tomēr, kā izteicās grāmatas sastādītājs Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūta darbinieks Dzintars Ermiņš, viņam, pabeidzot darbu pie šīs grāmatas, kā ekonomistam šķietot divaini tas, ka kāds joprojām strādā lauksaimniecībā. A.Miglavs uzsvēra, ka viņš subjektīvi piekrit Dz.Ermiņa izteikumam, jo, analizējot pērn lauksaimniecībā notiekošo, tikpat kā nav vērojamas pozitīvas tendences. «Augušas ir vienīgi resursu cenas, un pašlaik nav pamata domāt, ka tuvākajos gados situācija mainīsies,» sacīja A.Miglavs.

Zemnieki saņem arvien mazāk, pārstrādāts vairāk

Zinātnieki un speciālisti konstatējuši,

ka pagājušajā gadā turpinājās lauksaimnieciskās ražošanas apjoma samazināšanās. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, saražotās lauksaimniecības produkcijas vērtība samazinājusies par desmit miljoniem latu jeb par apmēram 10 procentiem, teikts grāmatā «Latvijas lauksaimniecība 1998: politika un attīstība». Zinātnieku veiktie pētījumi uzskatāmi parāda, ka kopējos nozares ienākumus pagājušajā gadā negatīvi ietekmējuši nelabvēlīgie laika apstākļi, kas samazināja graudaugu un kartupeļu kopražu, kā arī cenu samazināšanās lielākajai daļai lauksaimniecības produktu.

Pagājušajā gadā joprojām turpinājās arī mājlopu skaita samazināšanās valstī; liellopu un putnu ganāmpulks salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu samazinājies par desmit procentiem, cūku — par diviem procentiem.

Kā secina grāmatas autori, krīze cūku ražošanas nozarēs Eiropā un ar to saistītā eksporta atbalsta ekspansija vispirms jau no Eiropas Savienības puses, kā arī neaizsargātā Igaunijas ekonomiskā robeža ir bijusi par cēloni ievērojami lētākas cūkgaļas nonākšanai Baltijas tirgū, kas vienotas tirgus telpas dēļ ietekmēja arī Latvijas cūkgaļas tirgu. Tāpēc cūkkopības attīstība, kas bija veiksmīgi sākusies 1996. un 1997. gadā, pagājušajā gadā faktiski apstājās, bet gada beigās ražošanas apjomi sāka izteikti samazināties.

Kā noskaidrojuši zinātnieki, ar katru gadu palielinās pārstrādes un mazumtirdzniecības daļa gatavajā produktā. Ja 1992. gadā liellopu gaļas tirgū iepirkuma cenu daļa bija 54 procenti, tad 1996. gadā tā bija tikai 52 procenti, 1997. gadā jau 47 procenti, bet 1998. gadā tikai 45 procenti. Tas, pēc grāmatas autoru domām, ir izskaidrojams ar liellopu gaļas iepirkuma cenu samazināšanos un rūpniecības un mazumtirdzniecības cenu paaugstināšanos pēdējos gados.

Peļņu guvušas lielās saimniecības

Analizējot lauku saimniecību darbības rezultātus, zinātnieki konstatējuši, ka

Zemgales līdzenumā vislielākie ienākumi — vidēji 25 122 lati gadā — ir bijuši tām saimniecībām, kuras apsaimnieko vismaz 100 hektāru, savukārt 25 līdz 49 hektāru saimniecības nopelnījušas gadā tikai vidēji 1878 latos. Rīgas piepilsētas zonas lielsaimniecības var lepoties ar 7449 latu ienākumu gadā, savukārt mazās saimniecības (līdz 25 hektāriem) ne tikai nav guvušas nekādu peļņu, bet pat ieguldījušas ap 1000 latu gadā vairāk, nekā saņēmušas atpakaļ. Arī Latvijas rietumu un dienvidu rajonos situācija ir līdzīga — mazās un vidējās saimniecības gadā zaudējušas no 181 līdz 1357 latiem. Savukārt Viduslatvijas rajonos zaudējumu summa, pēc zinātnieku aprēķiniem, ir bijusi divtik liela — no 2127 līdz 2257 latiem. Austrumlatvijā peļņa — vidēji 8983 lati gadā — bijusi tikai saimniecībām ar 100 hektāru platību un lielākām. Visās pārējās saimniecībās īpašniekiem bijis jāpiemaksā par prieku nodarboties ar lauksaimniecību.

Subsīdiju sadalījums

Pagājušajā gadā graudaugu audzētāji no valsts subsīdijās kopsummā saņēma 4 046 390 latu (par katru hektāru 8,56 latus), pākšaugu audzētāji — 261 700 latu (par katru hektāru 38,48 latus), kartupeļu audzētāji — 2 763 400 latu (par katru hektāru 47 latus), cukurbiešu audzētāji — 971 300 latu (par katru hektāru 59,59 latus), dārzenų audzētāji — 1 002 400 latu (par katru hektāru 86,42 latus), rapšu audzētāji — 36 900 latu (par katru hektāru 30,71 latu), linu audzētāji — 462 800 (par katru hektāru 210,34 latus), liellopu audzētāji — 1 971 200 latu (par katru lopiņu — 4,54 latus), cūku audzētāji — 2 475 900 (par katru cūku — 5,88 latus), aitu un kazu audzētāji — 423 600 latu (par katru 10,69 latus), zirgu audzētāji — 49 600 latu (par katru 2,25 latus), māju putnu audzētāji — 430,10 (par katru 13 santīmu), piena ražotāji — 5 145 400 latu (par litru piena — 0,005 latus), olu ražotāji 996 900 latu (par vienu olu 0,002 latus).

(NRA)

Uzmanību, lakstu puve!

Kartupeļu stādījumos rūpīgi jāseko fitosanitārajam stāvoklim, lai nenokavētu kartupeļu lakstu puves (fitoforas) parādīšanos un apkaršanas optimālos termiņus. Šī slimība nedēļas laikā var iznīcināt visus kartupeļu lakstus, kā arī samazināt ražu pa 50%.

Slimības raksturīgākā pazīme ir brūni palieli plankumi, nevis dzeltenas lapas vai sīki brūni punktiņi, vairāk uz auga apakšējām vai vidējām lapām vai arī uz stublāja. Mitrā un siltā laikā plankumi ātri palielinās. Apskatot kartupeļu stādījumus, pievērsiet uzmanību lapas apakšpusei, kur starp brūno plankumu ārējo malu un lapas veselo zaļo daļu mitrā laikā būs saskatāma pelēka apsarme (sēnes konīdijnesēji ar konīdijām), kas ar lietu un vēju tiek pārnesti tālāk uz veselīem augiem.

Vietās, kur bagātīgi lijs, ir iespējama slimības izplatība, tāpēc ieteicams uzsākt kartupeļu stādījumu apstrādi. Vispirms smidzina agrākos stādījumus un agrās šķirnes, pēc tam vidējos un vēlinos stādījumus.

Ķīmisko apstrādi veic ar kādu no sistēmiskās iedarbības fungicīdiem: Ridomilu MC, Ridomilu Gold MV, Tatū 550 vai Akrobātu MC. Pēc 10-14 dienām atkārtoti smidzināšanu otro reizi. Trešo apstrādi veic pēc 7-10 dienām ar pieskares iedarbības aizsargājošu fungicīdu Ditānu M-45 vai Ditānu, vai Čempionu 50 un atkārtoti pēc 7-10 dienām.

Pērkot preparātu, tirdzniecības vietās pieprasiet lietošanas noteikumus, kurus stingri jāievēro. Ja rodas neskaidrības, zvaniem Valsts augu aizsardzības dienesta Viļānu prognožu un diagnostikas punkta agronomiem pa tālruni 46-62632.

Kā izvairīties no gliemežiem

Gliemeži bojā lecekšu, siltumnīcu un lauka kultūras. Tie lielākus postījumus nodara mitrā laikā un naktīs. Lai cīnītos ar gliemežiem, mazdārziņos ieteicams tos regulāri nolasīt vai ierīkot ķeramās slēptuves. Ieteicams uzklāt uz augsnes plēvi, kurai uzlej nedaudz alus vai kefīra, vai noliek vecus, mitrus dēļu gabalus vai dadžu lapas. Šādās vietās gliemeži labprāt sapulcējas, un tad tos savāc, iznīcina.

Gliemežus daļēji atbaida arī starp augiem izkaisītas paparžu lapas. Lai pasargātu atsevišķus augus, piemēram, ķirbjus, apkārt tiem var veidot barjeras vai apkaisīt celiņus, starprindas ar pelniem. Labi palīdzēs superfosfāts vai kaļķu un sodas maisījums. Vēl var izmantot dzēstos kaļķus un tabakas putekļus, ņemot attiecībā 1 : 1. Ja veic tiešu apstrādi — apputināšanu, tad vajadzētu to atkārtot pēc 15-20 minūtēm.

Var izmantot arī ķīmiskas vielas. Tām mitrā vidē iedarbojoties, gliemji izdala gļotas, bet jau pēc otrās, trešās apputināšanas tie nobeidzas, jo nespēj vairāk izdalīt gļotas, kas viņus aizsargā. Vara preparāti apdedzina gļotas un gliemeži iet bojā.

Vietās, kur mājō gliemeži, uz augsnes ap augiem izkaisa svaigi dzēstus kaļķus, superfosfātu vai arī speciālu preparātu — metaldehīdu, to lieto gliemežu un kailgliemežu apkarošanai. To var lietot dārzkopībā un dārzenkopībā saindētu ēsmu uzlikšanai vai smidzināšanai naktīs, kad gliemji ir aktīvi. Metaldehīds ir efektīvs, bet dārgs līdzeklis.

Gliemežiem ir daudz dabīgo ienaidnieku — putni, eži un citi. Labs gliemežu savācējs ir mājas pīles.

Noliktavās pirms ražas ievietošanas grīdu un sienas nolej ar vārāmās sāls un vara sulfāta šķīdumu, kā rezultātā gliemji aizies bojā.

Anīta Trūpa,
Valsts AAD Viļānu DPP agronome

Hipotēku banka piedāvā plašu aizdevumu klāstu

Uz «Novadnieka» jautājumiem par jaunākajiem Hipotēku bankas pakalpojumiem atbild Hipotēku bankas Preiļu nodaļas vadītāja Evģēnija Leonoviča.

— Viens no jaunākajiem bankas pakalpojumu veidiem ir energoefektivitātes fonda aizdevumu piešķiršana. Tos var saņemt juridiskas personas gan privātajā, gan sabiedriskajā sektorā projektēm, kas dod enerģijas ietaupījumu. Kā arī tādiem projektēm, kas ļauj ražot lētāku enerģiju vai samazina tās zudumus un ir saistīti ar enerģijas ražošanu, piegādi, pārvadāšanu vai gala patēriņu. Šie aizdevumi noderēs siltumapgādes sistēmu rekonstrukcijai, ēku siltināšanai, jaunu tehnoloģisko iekārtu iegādei un tamlīdzīgi.

— **Kā Hipotēku banka palīdz maziem lauku uzņēmumiem, kam daudzās citās bankās ir grūtības ar aizdevumu saņemšanu?**

— Latvijas valdība apstiprinātā lauku attīstības projekta ietvaros 1998. gada septembrī parakstīja līgumu ar Pasaules banku par lielas kredītlīnijas piešķiršanu Latvijas lauku uzņēmēju vajadzībām. Līgumu ar Finanšu ministriju par pasaules bankas kredītlīnijas apkalpošanu pa-

rakstīja Hipotēku banka. Jēdziens «lauki» projektā ir attiecināts uz visu Latvijas teritoriju, izņemot septiņas lielākās pilsētas: Rīgu, Daugavpili, Liepāju, Ventspili, Jelgavu, Rēzekni un Jūrmalu.

Lauku attīstības projekta ietvaros Hipotēku banka izsniedz divu veidu aizdevumus: parastos un speciālos mērķaizdevumus.

Parastos aizdevumus Hipotēku banka izsniedz Vācijas markās, kredītējot jebkuru projektu laukos, kas atļauti likumos un normatīvajos aktos. Taču priekšroka ir projektēm, kas rada jaunas darbavietas, kā arī tiem, kas ievieš jaunus metodes vietējo resursu izmantošanai.

Finansējamo projektu pamatā jābūt pamatotam biznesa plānam, apmierinošai naudas plūsmai un spējai atmaksāt aizdevumu. Parastos aizdevumus varēs saņemt zemnieki, mazie un vidējie produkcijas ražošanas, pārstrādes, mārketinga un pakalpojumu uzņēmumi, zemnieku asociācijas, kooperatīvi, partneruzņēmumi, individuālie uzņēmumi, kā arī jebkuras citas uzņēmējdarbības formas privātie mazie un vidējie uzņēmumi vai uzņēmēji, kuri veic ekonomiskās aktivitātes laukos. Vismaz 51 procentam no kapitāla jebkurā uzņēmējdarbības formā ir

jābūt privātkapitālam. Lauku attīstības projekta kredīti ir vienreizēja iespēja tieši iesācējiem. Pasaules banka ir paredzējusi, ka šos kredītus klientam var piešķirt tikai vienu reizi un tikai tad, ja klientam vēl nav savas kredītvēstures.

Speciālos mērķaizdevumus banka izsniedz latos un latos tie būs arī jāatmaksā. Maksimālais kopējais aizdevuma apjoms vienam saņēmējam nepārsniedz 2000 latus un to varēs izmantot investīcijām jebkādiem uzņēmējdarbības laukos (nelielai ražotnei, pakalpojumiem, tirdzniecībai, lauku tūrismam, arī lauksaimniecībai un tamlīdzīgi, kas būs ekonomiski un finansiāli dzīvotspējīgas un kas dos iespēju atmaksāt aizdevumu). Šāds aizdevums ir pietiekams, lai radītu darba vietu pats sev un varbūt kādam ģimenes loceklim.

Kredītņēmējiem šajos aizdevumos saistošākais ir tas, ka viņi var pretendēt uz valsts līdzfinansējuma daļu 30 procentu apmērā no aizdevuma summas, kas izlietota jaunu preču iegādei. Tātad, ja aizņēmējs būs ievērojis visus kredītlīguma nosacījumus, procenti par valsts līdzfinansējuma daļu nebūs jāmaksā. Arī pēc tam, kad pilnībā un laikā būs veikta aizdevuma daļas un uz to aprēķināto pro-

centu atmaksāšana, kā arī, ja nebūs bijuši nekādi citi kredītlīguma nosacījumu pārkāpumi, valsts līdzfinansējuma daļa bankai nebūs jāatmaksā.

— **Vai banka var palīdzēt arī tiem cilvēkiem, kuru sapnis ir mājas iegāde vai uzbūvēšana, vai arī tās remonts? Vai arī tiem, kuri vēlas attīstīt savu uzņēmumu, iegādājoties vai uzbūvējot jaunas ēkas?**

— Šiem mērķiem Hipotēku banka piedāvā hipotekāros aizdevumus. Tos var saņemt fiziskās un juridiskās personas, kuru ienākumi ir pietiekami stabili, lai segtu kārtējos izdevumus, aizdevuma pamatsummas un procentu maksājumu visā aizdevuma darbības laikā. Tie ir ilgtermiņa aizdevumi. Līgumam beidzoties (pēc 5-10 gadiem), to var atkal atjaunot, un pēc nākamā termiņa beigām to var izdarīt vēlreiz. Līdz ar to atmaksas termiņš ir no pieciem līdz 30 gadiem. Par šī aizdevuma ķilu kalpo nekustamais īpašums, kas reģistrēts Zemesgrāmatā, bet kredīts ir jāatmaksā, katru mēnesi maksājot vienādu summu.

Pirms došanās uz banku jums tomēr jāzina, vai spēsiet pārliecināt banku par savu finansiālo stabilitāti un to pamatot. **L.Rancāne**

Astoņi zemessardzes gadi

1991. gada 23. augustā toreizējā Latvijas Augstākā Padome pieņēma dekretu par Latvijas Zemessardzes izveidošanu. No pirmajām pastāvēšanas dienām Preiļu 35. bataljonu komandē Boļeslavs Kivlenieks, tagad zemessardzes majors. Ar viņu šī saruna.

Boļeslavs Kivlenieks:

— Pavēle par zemessargu reģistrāciju tika izdota 24. augustā, un tūlīt arī sākās pieteikumu pieņemšana. Pirmajos divos mēnešos zemessardzē iestājās vairāki simti pārliecinātu cilvēku — atbrīvošanās kustības un barikāžu dienu dalībnieki, atmodas ideju aparātie stingras pārliecības ļaudis. Vēl nebija tā lēruma politisko partiju, kas savairojies tagad, bija divi skaidri virzieni: tautas fronte un interfronte. Zemessargu rindas papildināja tautfrontieši. Komandējošajā sastāvā iekļāvās uz Latvijas atmodu noskaņoti padomju armijas bijušie virsnieki. Zemessardze pirmsākumos balstījās uz viņu pieredzi. Ar gadiem šie virsnieki dažādos kursos un skolās pārkvalificējušies uz progresīvāku kara mākslu, ko uzkrājusi NATO, un savu prasmi tālāk nodod ierindniekiem.

Antons Rancāns:

— Ārstata ierindniekos iestājās daudzi, kas dienējuši padomju armijā. Mēs rakstiski atsacījāmies no tai dotā zvēresta un svinīgi, sarkanbaltsarkanā valsts karoga priekšā štāba zālē zvērējām uzticību karogam un Latvijai. Vēlāk, kad pēc stažēšanās nāca klāt citi, viņi uzticību valstij zvērēja ierindas priekšā. Sākumā mums

trūka ieroču (uz diviem trim bija viens automāts), formas tērpu un apavu, uz mācību vietām ieradāmies kājām. Bezdarba apstākļos daudziem dienests Zemessardzē bija arī maizes darbs, alga, piemēram, objektu apsardzē.

Jaunsargu kustības aizsākumi meklējami ap 1996. gadu. Viņiem Zemessardze bija patriotisma skola. Tagad pirmszvēresta apmācības kursa laikā jāapgūst arī ierindas mācība, ieroču uzbūve.

B.K.: — Atnākuši jauni spēji virsnieku kadri ar rietumniecisku izglītību, sagatavošanas kursu rūdījumu, Aizsardzības akadēmiju beigušie. Pašlaik no bataljona tajā trīs studē neklātienē, vairāki gatavojas stāties rudenī. Ar akadēmijas izglītību bataljonā strādā seši cilvēki. Arī starp ierindniekiem lielas izmaiņas — ienācis gados jauns papildinājums, daudzi no viņiem apmeklējuši zemessargu mācību punktu Cēsīs, apgūstot pusotra mēneša programmu nodaļas komandiera līmenī. Jaunaglonas arodvidusskolā jau vairākus gadus pastāv zemessargu specialitāte. Uz iestāšanās tajā ir aizvien vairāk pretendentu un rodas konkurss. Agrāk mūsu jaunieši, kuri pievērsās Zemessardzei, mācīties devās uz Aizkraukli. Šo skolu beidzējiem vieglāk iestāties Nacionālajā Aizsardzības akadēmijā, vieglāks dienests Bruņotajos spēkos.

A.R.: — Jau labu laiku mums nav problēmu ne ar ieročiem, ne kaujas un salūtu municiju, pietiekami daudz automātu un karabiņu, esam apguvuši vairāku veidu Rietumos izplatītākos ieročus. Rotās ir prettanku šautenes un rokas ložmetēji. Visi regulāri saņemam vasaras lauku formas, siltas jakas ziemai, apavus. Uz mācībām tiekam nogādāti ar mikroautobusiem un apvidus automašīnām. Ir arī savs mācību poligons Badelkā. Daļa, sevišķi tie, kuri dzīvo laukos, ieročus tur mājās seifos, daži pilsētnieki uztic štāba glabātavai, un saņem mācību laikā. Kaujas iesašanās varējām vingrināties trāpīt izbāzeņos, biatlona mērķos.

B.K.: — Izbāzeņu izgatavošanā pašī, kad kā humāno palīdzību no ārzemēm saņemam tik smieklīgi mazus tērpus, ka nevienam nenoderēja. Biatlona mērķi iegādāti nesen un ļoti ērti treniņiem. Ieroču turēšana mājās paredzēta reglamentā, instrukcijās, lai zemessargi varētu operatīvāk rīkoties. Ir arī ieroču rezerve, lai

Īsumā

Bataljonā pašlaik dienē vairāk nekā 300 zemessargi, tajā skaitā 12 virsnieki un 39 instruktori.

Seši virsnieki beiguši LR Nacionālo Aizsardzības akadēmiju, pašlaik tajā neklātienē mācās trīs instruktori.

Zināšanas virsnieki un instruktori apguvuši dažāda līmeņa apmācību kursus kājnieku, izlūku un sakarnieku mācību centros Latvijā un pasaulē.

Ierindas un ārrindas zemessargi piedalījušies dažādās starptautiskās militārās mācībās.

Ar bataljona krūšu nozīmi apbalvoti 37 zemessargi, par zemessardzes attīstības sekmēšanu un sadarbību ar to — 2 civilpersonas, ar atzinības rakstiem apbalvoti 19 zemessargi.

160 bataljona zemessargiem pasniegtas 4. pakāpes «Izdienas zīmes».

Ārrindas zemessargs Jāzeps Anspaks saņēmis LR Zemessardzes augstāko apbalvojumu — «Zemessardzes Goda zīmi», ārrindas zemessargs Jānis Pintāns — medaļu «Par centību militārajā dienestā».

apbruņotu lielāku skaitu brīvprātīgo. Taktisko mācību bāzes un sporta laukumi pašu spēkiem izveidoti katrā rotā, bataljona kopīgajām vajadzībām iekārtota šautuve dažādām distancēm un vingrinājumiem. Turpat netālu ir nojumes teorētiskajām nodarbībām, laukumi militārajām sporta veidiem. Katru gadu te notiek bataljona spartakiādes. Šogad papildinām ar ko jaunu — ierikota šķēršļu josla.

A.R.: — Bataljona mēroga teorētisko un taktisko mācību laikā poligonā pa ceļas telšu pilsētiņa, pāri kurai plīvo valsts karogs. Nomaļē dūmo lauku virtuve, nāk un iet zemessargi, pa teritoriju soļo sargi, dežuranti uzturas iebraukšanas kontrolpunktā...

B.K.: — Pirmajos štatu sarakstos bija divpadsmit algoti darbinieki — dežuranti, rotu komandieri un tehniskais personāls. Klāt nākuši instruktori. Pirmajā variantā bataljonā bija paredzētas desmit rotas, noformētas tika sešas, bet pēc apvienošanas nostabilizējās četras. Tajā laikā komandieriem piešķīra leitnantu militārās pakāpes.

A.R.: — Jums kā bataljona komandierim kapteiņa uzpleči pasniegti 1994. gadā, nu jau kādi divi gadi, kopš tos nomainījuši majora rombi. Šis gads jums zīmīgs tajā ziņā, ka aprit 55. jubileja. Apsveicu!

Ir zināms, ka Zemessardzē notiks personālsastāva reforma. Kas būs raksturīgākais?

B.K.: — Tikš precizētas jaunākā komandējošā sastāva dienesta pakāpes. Tā kā mēs ejam NATO virzienā, tad tās būs atbilstošas Rietumu standartiem. Arī strukturālā uzbūve, štāba dienests un sastāvs. Sagaidāma prasība un atbildības palielināšanās. Mūsu uzdevums nav vis

agresija, iekarojumi, bet savas zemes aizsardzība. Lai gan nevaram pretoties pārspēkam ar modernu bruņojumu, tomēr katrs uzbrucējs saņems pretsparu.

A.R.: — Mūsu bataljona virsnieki un instruktori pabijuši ārzemēs, piedalījušies miera akcijās. Droši vien kādam no ārrindniekiem arī ir bijusi tāda izdevība?

B.K.: — Jā, notika neliels konkursiņš un tā uzvarētāji — Jānis Dzerkalis un Ilmārs Sparāns Mičigānas štātā ASV mācījās pēc programmas «Partnerattiecības mieram '99».

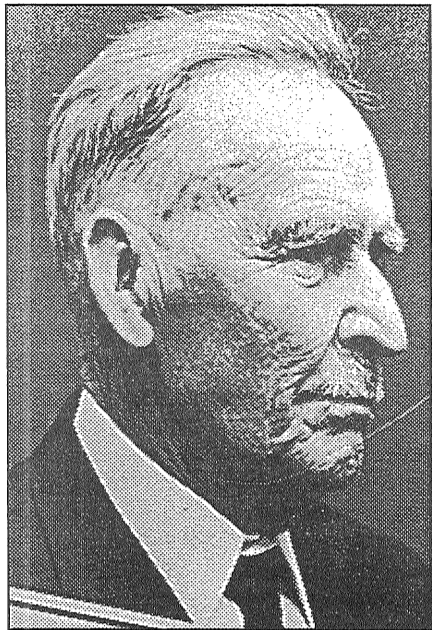
A.R.: — Astoņos gados mūsu bataljonam radušās savas tradīcijas. Tādi ir sporta svētki — gadskārtējā spartakiāde. Bet Lāčplēša dienai par godu novembrī tiek rīkoti atpūtas vakari, ko esam iesaukuši par zemessargu ballēm — tajās atskatāmies uz aizvadīto gadu, tiek godināti veterāni, balvas saņem tie, kuri izcēlušies. Tradicionāla ir arī piedalīšanās politiski represēto mītiņos, stāvot goda sardzē pie pieminekļiem, svētku parādē Rēzeknē. Mums ir sava «Goda zīme» ar Zemessardzes un Preiļu simboliem. Valsts mērogā par izdienu ik pēc pieciem gadiem ierindas un ārrindas zemessargiem pasniedz īpašu zīmi.

B.K.: — «Goda zīmes» ideja, arī dizains radās štābā. Zīme apstiprināta heraldikas komitejā un ieguvusi oficiālas balvas statusu, tiek pasniegta virsniekiem, vidējam komandējošajam sastāvam, ierindniekiem. Varbūt kādreiz arī Preiļos būs piemineklis Latvijas valstiskuma atjaunošanai — svētkos varēsīm rīkot parādes.

**A.Rancāns,
Preiļu 35. bataljona
1. rotas zemessargs
J.Silicka foto**

Paulāntēva cepļa trešā piedzimšana Nometne

«9. vilnis»

● A. Paulāns dzīves un talanta briedumā.

● Vēl dažas naglas un jaunā darbnīca varēs svinēt atklāšanu, uzņemt viesus.

Sākums I. lappusē.

Arī te darbnīca nebija pasargāta no trupēšanas, kad kokam mūžs ir galā. Vairāk nekā divos gadu desmitos, kuru laikā Paulānu Andreja darbnīcu apmeklējuši tūkstoši cilvēku, tai sabojājās daudzi baļķu vainagi, jumta segums. Veco ēku vairs nebija iespējams saglabāt. Situāciju izpētīja celtniecības koledžas restaurācijas nodaļa un nāca pie slēdziena, ka labāk uzcelt pilnīgi no jauna, ievērojot izmērus, plānojumu un ārējo veidolu, izmantojot to minimumu, kas vēl saglabājies. Vēstures institūta Etnogrāfijas sektorā arhitekts Ansis Bankus, kurš ir projekta autors, uzgāja datus ar 1964. gadā Brīvdabas muzeja arhitekta Druģa uzmērījumiem A. Paulāna dzīves laikā. Īstenoja Jasmuižas kultūras fonds, kurš nodibināts pērn 17. jūlijā, Preiļu rajona un Aizkalnes pagasta padome, RLMVM. Un šogad, 3. jūlijā, piedaloties daudziem apmeklētājiem, atklāta, nu jau trešo reizi dzimusi, A. Paulāna darbnīca no svaigi tēstiem baļķiem, un izdedzināta pirmā krāsns. Tās piepildīšanai bija apvienojušies 16 pašlaik pazīstamākie keramiķi no Preiļiem un Rēzeknes rajona, katrs sagatavojot pa 3-4 darbiem, strādājot vadošā podnieka, Latgales keramiķu apvienības priekšsēdētāja Pētera Ušpeļa uzraudzībā: pieci Ušpeļi — Pēteris, Antons, Viktors, Aivars un Andris, Vladislavs un Edvīns Vinceviči, Jolanta un Valdis Dundinieki, Anita Bemāne, Janīna Gribuste, Voldis Voguls, Stanislavs Viļums, Jāzeps Čerņavskis, Jāzeps Caics un Jānis Zvīdris. Vairāki no viņiem bieži gatavo un izdedzina kopīgas krāsns, bet tik lielā pulkā tikušies pirmo reizi. Jauno darbnīcu ar cepli viņi nosaukuši par «rūķu namiņu».

Atklāšanas svētkus vadīja RLMVM direktors Ivars Zukulis, par lielo meistaru un viņa darbu, viņa skolu, kura iespaidojusi jau trīs novada keramiķu paaudzes, stāstīja G. Jablonska, mākslas zinātniece Veronika Kučinska, mākslinieks profesors Jāzeps Pīgoznis, dzejnieks Andris Vējāns, kurš nolasīja arī šim gadījumam īpaši veltītu dzejoli, un citi. Svinības sākās ar izstāžu zāli, kur goda vietā bija A. Paulānam veltīts stends un uzlikti 100 viņa darinājumi, kur ir J. Pīgožņa eļļā gleznoto ainavu izstāde. Dziedāja Vārkaņas pagasta etnogrāfiskais ansamblis J. Teilāna vadībā.

Kad bija atvērta krāsns, pēc senas podnieku tradīcijas pirmais trauks tika sadauzīts uz labu veiksmi, pieskandināts bļodai, kura atsaucās ar baznīcas zvana skaņām, izņemti visi citi darinājumi, P. Ušpeļis, taujāts, vai tā ir laba vai ne visai pazīme, ka apdedzināšanā nav plīsušu trauku, teica:

● Pirmā krāsns izdedzināta, tai jāatdziest, lai varētu apmeklētāju priekšā «vērt valā» un redzēt, ko paveikusi uguns, papildinot keramiķu darbu. Vidū — P. Ušpeļis ar preiļiešiem Jāzepiem Čerņavski un Caicu.

● Pirmās krāsns izdedzinātāju ģimenes portrets.

— Laba, jo savādāk arī nevarēja būt — strādāja taču pazīstami un pieredzējuši meistari. Pirmā tika ielikta Jāņa Zvīdra veidotā krātuvīte un pēdējā izņemta par zīmi tam, lai aug un vairojas visu mūsu labklājība! Uguns rūdījumu tā godam izturējusi.

Noslēgumā muzeja direktors I. Zukulis piebilda, ka namiņš ir tikai sākums apbūvei, ka tam blakus paredzēta audēju darbnīcas celtniecība, jo arī šis tautas daiļdares veids sadzīvo gan ar keramiķu, gan J. Raiņa dzeju. Raiņa māsa Dora bija apkaimē pazīstama audēja. Darbnīca nebūs tikai muzeja eksponāts — darbosies, griezīsies A. Paulāna podnieka ri-

pa. Šogad novada keramiķi vēlreiz pulcēsies uz kopīgu cepļa dedzināšanu. Paredzēts kurināt arī maizes krāsni. Un cerams, ka ne tikai vasarā vai rudenī te gaidīs apmeklētājus, bet jaunā namiņa logos gaisma atspīdēs arī kādā ziemas dienā, iespējams — pat Ziemassvētkos.

A. Paulāna piemiņas diena beidzās ar apbalvojumu pasniegšanu visiem, kas līdzdarbojušies jaunās darbnīcas tapšanā, keramiķu darinājumu izsolī. Par godu šim notikumam muzejs izdevis vairāku autoru sagatavotu brošūru «Kur Paulāna zirgi zviedz».

A. Rancāns
J. Silicka foto

No 15. līdz 18. jūnijam Preiļu Valsts ģimnāzijas telpās notika rajona skolu skolēnu pašpārvalžu līderu vasaras nometne «9. vilnis», tajā piedalījās 18 skolu skolēnu pašpārvalžu līderi. Nometni organizēja Preiļu rajona bērnu un jauniešu centrs, tās darbu veidoja un vadīja Ilga Peiseniece.

Pirmā diena iesākās ar dalībnieku ierašanos un iekārtošanos, kā arī konkursu par nometnes nosaukumu. Tad pulksten 12.00 visi sapulcējāmies zālē uz «9. vilņa» atklāšanu. Nometnes turpinājumā notika iepazīšanās pēcpusdiena, kuru vadīja psiholoģe Lolita Pušņakova. Pēcpusdiena izvērtās ļoti aizraujoša un jautra, visi iepazīnāmies, spēļu veidā uzzinājām daudz jauna un interesanta viens par otru. Bija arī nopietnākas lietas. Ingūna Patmalniece stāstīja par skolēnu pašpārvalžu sadarbību ar skolas avīzi, paši domājām dažādu veidu virsrakstus dotajiem tekstiem. Nometnē veidojām arī savu sienas avīzi.

Visas dienas sākās ar «rīta viedokli», kura laikā katrs varēja izteikt savas domas par iepriekšējo dienu (nakti?). Katru dienu notika spēle «Raibās rūtis». Paši arī iemācījāmies daudzas spēles, tās apgūt palīdzēja Anita Kolosova, Ināra Urča. Notika teātra un sporta nodarbības, kuras vadīja Aiga Budriķe. Tās bija ļoti aktīvas un interesantas, valdīja nepiespiesta gaisotne. Katras istabiņas komanda kopīgi domāja istabiņas nosaukumu, moto un veidoja pat «gariņu». Kopā devāmies iepazīties ar Preiļu bērnu un jauniešu centru, kā arī skolotājas Dīnas Švalbes apmācīti veidojām milzīgu nometnes karogu ar saviem vārdiem.

Tikāmies ar «Mīsteru Preiļu '99» Raivi Madelānu, kurš mācās Preiļu Valsts ģimnāzijā, tapa kopīgs foto. Ciemos pie mums bija atbraucis Rīgas pilsētas skolu valdes jaunatnes lietu nodaļas vadītājs Egīls Romanovskis. Viņš stāstīja par skolēnu pašpārvalžu darbību, skolēnu tiesībām un problēmām. Aijas Caunes rosināti, spriedām par finansēm, par to, kā katrs izmantotu vienu miljonu (ja atrastu) — versijas bija dažādas.

Ļoti patīkams darbs mums likās savu vizītkaršu veidošana ar datoru. Vēlāk ar tām savā starpā apmainījāmies. Vizītkaršu noformēšanu un arī skolēnu pašpārvaldes reklāmas lapu veidošanu mums mācīja ģimnāzijas datorcentra vadītājs Juris Erts.

Tikāmies ar rajona izglītības pārvaldes vadītāju Andreju Zagorski, izrunājām tik daudzus mūs interesējošus jautājumus. Spriedām par skolēnu pašpārvalžu nolikumiem un veidojām anketas kopā ar skolotāju Ilgu Peisenieci. Nometnes pēdējā dienā aizpildījām pašu izveidoto anketu. Rajona kultūras darba organizatore Elvīra Brovacka mums pastāstīja par svētku organizēšanu skolā.

Visi kopā izmēģinājām ģimnāzijas jauno sporta zāli, notika arī diskotēka (žēl, ka tikai divas stundas). Pēdējā diena bija tikpat jauka kā pārējās, tikai nedaudz skumjāka, jo bija nometnes noslēgums un mājupbraukšana. Noslēgumā apskatījām sienas avīzes, katrs saņēmām kopējo nometnes dalībnieku foto, tika sveikti tie dalībnieki, kuriem drīzumā bija vārda dienas (Viktors un, protams, Līga un Jānis), ēdām ļoti garšīgas tortes un pēdējo reizi visi kopā nofotografējāmies pie nometnes karoga.

Zane Krasnais,
Preiļu Valsts ģimnāzijas
audzēkne, rajona skolēnu
domes locekle

VALSTS SOCIĀLĀS APDROŠINĀŠANAS
AGENTŪRAS INFORMĀCIJA

Sākusies kontu izsūtīšanas kampaņa

Jau trešo gadu Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra katrā sociāli apdrošinātāi personai Latvijā — cilvēkiem, kuri 1998. gadā ir bijuši nodarbināti, kuriem ir bijuši darba ienākumi un par kuriem ir veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas, izsūtīs kontu paziņojumus.

Kontu paziņojumu izsūtīšanas kampaņa valstī sāks jūnija beigās un ilgs līdz 1. augustam. Kontu paziņojumi tiks izsūtīti pēc Iedzīvotāju reģistrā uzrādītās dzīvesvietas.

Kontu paziņojumu kampaņas mērķis ir sniegt iedzīvotājiem informāciju par to, ka viņi ir piederīgi sociālās apdrošināšanas sistēmai, kā arī pārliecināties, vai darba devējs par viņiem veic sociālās apdrošināšanas iemaksas.

Kontu paziņojumu saņems ikviens, kurš 1998. gadā ir bijis piederīgs vienai no šādām kategorijām:

● darba ņēmēji

Darba ņēmēju apdrošināšanas iemaksas atkarīgas no darba ienākumiem. Iemaksas veica darba devējs 28,09% apmērā un pats darba ņēmējs 9% apmērā no darba ienākumiem. Darba ņēmējs bija apdrošināts pensijai, bezdarbam, nelaimes gadījumam darbā, invaliditātei, slimībai, maternitātei.

● darba ņēmējs pensijas vecumā, 1. un 2. grupas invalidi

Iemaksas veica darba devējs 21,34% apmērā un pats darba ņēmējs 6,71% apmērā no darba ienākumiem. Darba ņēmējs bija apdrošināts pensijai, nelaimes gadījumiem darbā, slimībai un maternitātei.

● pašnodarbinātās personas

Veicot individuālo darbu, pašnodarbinātā persona pati noteica sev apdrošināšanas iemaksu objektu atkarībā no saviem ienākumiem, tādējādi apdrošinot sevi pensi-

jai, nelaimes gadījumam darbā, invaliditātei, slimībai un maternitātei.

● bezdarbnieka pabalsta saņēmēji

Saņemot bezdarbnieka pabalstu, sociālā apdrošināšana veica iemaksas pensijai 20% apmērā no piešķirtā bezdarbnieka pabalsta. Iemaksas tika veiktas no sociālās apdrošināšanas speciālā valsts budžeta.

● nestrādājošie invalidi

Saņemot invaliditātes pensiju, sociālā apdrošināšana veica iemaksas pensijai. Iemaksas tika veiktas no sociālās apdrošināšanas speciālā valsts budžeta 20% apmērā no iepriekšējā gada vidējās apdrošināšanas iemaksu algas 50% valstī.

● slimības pabalsta saņēmēji

Saņemot slimības pabalstu, sociālā apdrošināšana veica iemaksas pensijai un bezdarba gadījumam 20% apmērā no piešķirtā slimības pabalsta. Iemaksas tika veiktas no sociālās apdrošināšanas speciālā valsts budžeta.

● maternitātes pabalsta saņēmēji

Saņemot maternitātes pabalstu, sociālā apdrošināšana veica iemaksas pensijai 20% apmērā no piešķirtā maternitātes pabalsta. Iemaksas tika veiktas no sociālās apdrošināšanas speciālā valsts budžeta.

● personas, kuras kopa bērnu līdz pusotra gada vecumam

Valsts veica iemaksas no valsts pamatbudžeta pensijai un bezdarba gadījumam. Iemaksas tika veiktas 20% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēnešalgas valstī.

● personas, kuru laulātais pildīja diplomātisko un konsulāro dienestu ārvalstīs

Valsts veica iemaksas no valsts pamatbudžeta pensijai. Iemaksas tika veiktas 20% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēnešalgas valstī.

● personas, kuras brīvprātīgi pievienojušās pensiju apdrošināšanai.

Konta paziņojumā būs ietverta šāda informācija:

— 1998. gadā personas apdrošināšanas kontā faktiski veiktās un reģistrētās obligātās iemaksas.

— 1998. gadā reģistrētā pensijas kapitāla summa, t.i., 20% no iemaksu objekta: darba algas, slimības, maternitātes vai bezdarbnieka pabalsta atkarībā no tā, kādai no apdrošināmo personu kategorijai konta saņēmējs 1998. gada laikā ir piederējis.

— Summas, no kurām 1998. gadā aprēķināja apdrošināšanas iemaksas un pensijas kapitālu — aprēķinātā darba alga, slimības, maternitātes, bezdarbnieka pabalsta apmērs, minimālā mēnešalga.

— Reģistrētais pensijas kapitāls no faktiski veiktajām iemaksām par periodu no 1996. gada 1. janvāra līdz 1998. gada 31. decembrim kopsummā.

Jāatgādina, ka, lai varētu pārliecināties par veikto iemaksu lielumu pa gadiem un pa mēnešiem, jums ir iespēja saņemt arī konkrētāku informāciju. To var noskaidrot Valsts sociālās apdrošināšanas Preiļu filiālē, līdzīgi ņemot pasi.

Ņemot vērā iepriekšējo gadu pieredzi, gribam atgādāt, ka, diemžēl, bija gadījumi, kad kontu paziņojumi tika izsūtīti uz nepareizām adresēm, jo informācija par personu dzīvesvietas adresēm, ko Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra saņem no Iedzīvotāju reģistra, bieži vien ir neprecīza un novecojusi, tāpēc lūdzam tos, kuri savās pastkastītēs atradīs svešam adresātam domātu kontu paziņojumu, nogādāt to uz VSAA Preiļu filiāli.

Ja jums radīsies jautājumi, sīkāku informāciju un konsultācijas varat saņemt Valsts sociālās apdrošināšanas Preiļu filiālē Preiļos, A.Paulāna ielā 3a, 1. stāvā, 1. kabinetā vai pa telefoniem 22382, 22103, 22509. Filiāles darba laiks no plkst. 9.00 līdz 17.00.

Rajona pilsētās un pagastos

Demogrāfiskā situācija jūnijā

Aizkalnes pagastā dzimušie un jaundzimušie nav reģistrēti, 3 cilvēki miruši.

Galēnu pagastā dzimušo un jaundzimušo nav, miruši 4 cilvēki.

Jersikas pagastā nav reģistrēti neviens jaundzimušais, neviens pāris nav arī salaulājies. Miruši nav.

Pelēcu pagastā dzimis viens bērns, salaulājies viens pāris un viens cilvēks miris.

Preiļu pagastā dzimis 1 bērns. Kāzu nav bijis un 5 cilvēki miruši.

Rožkalnu pagastā nav reģistrēti ne dzimušie, ne laulātie un arī mirušie.

Rožupes pagastā Ilzei un Andrim Kārkliem dzimis pirmais bērns — dēls Āris, arī Maijas un Andreja Kārkļu ģimenē pirmdzimta — meitiņa Renāte. Intas un Māra Daugaviešu ģimenē ienācis 10. bērns — dēls Māris, Līgas un Jura Jermušu otrs — meitiņa Zane. Kāzu nav bijis, miris 1 cilvēks.

Rudzātu pagastā Ināras Švirkstes un Aleksandra Tolpanova ģimenē dzimusi meitiņa Viktorija — otrs bērns. Laulājušos nav un 2 cilvēki miruši.

Rušonas pagastā dzimuši 2 bērni, jaundzimušo nav. Miruši 5 cilvēki.

Saunas pagastā jaundzimušo un jaundzimušo nav, miruši 5 cilvēki.

Silajāņu pagastā Tatjanai un Jevģenijam Bondareviem dzimis dēls. Laulību nav bijis, 92 gadu vecumā miris Harlampijs Koļesnikovs.

Sīlukalna pagastā Sarmītei un Gunāram Slūkām dzimusi meitiņa Kintija. Viens pāris salaulājies baznīcā. Miruši nav.

Turku pagastā Inesei un Aināram Čivčiem dzimis pirmais bērniņš — meitiņa Madara, Daigas un Mikeļa Baltmaņu ģimenē ienācis otrais bērns — dēliņš Mārtiņš, Nadeždai un Janekam Stankevičiem dzimis pirmais bērns — meitiņa Jana. Laulības nav reģistrētas. Nav arī miruši.

Upmalas pagastā laulības un dzimušie nav reģistrēti, miruši 2 cilvēki.

Vārkavas pagastā dzimušie un laulātie nav reģistrēti, miruši 2 cilvēki.

Preiļos salaulājušies 4 pāri, viens no viņiem baznīcā, dzimuši 14 bērni un miruši 8 cilvēki.

Līvānos reģistrētas 2 laulības, 4 jaundzimušie un 9 cilvēki miruši.

Pacientiem jāsaņem čeks par veikto maksājumu

Vislielākais dārgums cilvēkam ir veselība. Rūpes par to, protams, maksā daudz, kaut arī valsts iespēju robežās, pielietojot valsts obligātās veselības apdrošināšanas principus, cenšas šos pacientu tērīņus samazināt. Vai pietiek ar to, ka valsts realizē šīs funkcijas, piešķirot ikgadējā budžetā noteiktu finansējuma summu un izdodot MK apstiprinātus veselības aprūpes finansēšanas noteikumus? Varbūt arī mēs paši — gan pacienti, gan pakalpojumu sniedzēji, gan visu līmeņu pārvaldes un izpildinstitūciju darbinieki — varētu konsekvētāk rūpēties par šo izdevumu samazināšanu?

Šoreiz runāsim tikai par vienu sadaļu no finansēšanas noteikumiem — par pacientu iemaksu, ko reglamentē šo noteikumu 24.-29. punkts, novērtēsim esošo situāciju un iespējas samazināt pacientu izdevumus.

No šī gada 31. marta līdz 7. aprīlim Latvijā tika pārbaudīta pacientu iemaksu iekasēšana ārstniecības iestādēs. To veica Valsts obligātās veselības apdrošināšanas aģentūras kontroles darbinieki un reģionālo slimokasu darbinieki. Tika pārbaudītas 160 ārstniecības iestādes.

Pārbaudes akcijas rezultāti apliecināja, ka šajā jomā ārstniecības iestādēs tiek pieļauts daudz neprecizitāšu un vērojama apzināta vai neapzināta noteikumu normu neievērošana.

Cietēji ir pacienti, kaut arī daudzos gadījumos viņi paši ir veicinājuši šo sevis neaizsargātību, piemēram, nepieprasdami čeku par maksājumiem. Protams, tas nenonem atbildību no pakalpojumu sniedzējiem un visām kontroles institūcijām.

Galvenās kļūdas, ko pieļauj pakalpojumu sniedzēji:

1) neizprot jēdziena «pacienta iemaksa» būtību finansēšanas noteikumu izpratnē un jauc to ar citiem maksas pakalpojumu veidiem, tādējādi nelikumīgi paugstinot noteikumos noteikto konstanto summu;

2) pieļauj pārkāpumus maksas dokumentu noformēšanā, izsniegšanā un pieprasīšanā grāmatvedības reģistros.

Atgādinām, ka:

► «pacienta iemaksa» ir konstanta summa saskaņā ar noteikumu 24.-29. punktu. Pārējie medicīniskie maksas pakalpojumi ir reglamentēti noteikumu 19. un 30. punktā. Tie nav pieļaujami pacientu iemaksas summai, bet noformējami atsevišķā čekā, saskaņojot ar līgumslēdzēju;

► finanšu grāmatvedības noteikumos šos maksājumus jāatspoguļo, atšifrējot pa maksājumu veidiem. Tā tiek ievērotas arī prasības par grāmatvedības informācijas patiesumu, kas svarīgi līgumslēdzējam. Arī pacients tiek aizsargāts, jo varēs pārbaudīt, vai konkrētas iemaksas atbilst noteikumos paredzētajām;

► katram pacientam obligāti jāizsniedz dokumenti, kas apliecina jebkuru iemaksu, turklāt, šim dokumentam ir jāapliecina pacienta personību.

3) attaisnojošie dokumenti ir VID reģistrētās stingrās uzskaites kvītis vai kases aparāta čeki ar rekvizītiem, kas atbilst likuma «Par grāmatvedību» un citiem šo maksas dokumentu aizpildīšanas noteikumiem. Tā kā pārbaudes rezultāti liecina, ka dažu pakalpojumu sniedzējiem ir objektīvas grūtības izpildīt šīs prasības atsevišķos gadījumos līdz obligātajam kases aparātu pilnveidošanas noteiktajam termiņam, saskaņojot ar slimokasi, varētu pieļaut, ka uz kases aparāta čeka un

tā pasakņa pacienta personas kods un uzvārds ir uzrakstīts ar roku un apliecināts ar iestādes zīmogu.

Iestādei vai citam pakalpojumu sniedzējam šīs prasības ir jāievēro obligāti.

Nereti arī pašam pacientam šīs formalitātes šķiet mazsvarīgas, tāpēc jāatgādina, ka to neievērošana nepamatoti sadārdzina ārstēšanas izmaksas. Uzdodiet sev un citiem, kas iekasē naudu, šādus jautājumus:
Ja uz čeka nebūs manu personību apliecināšana ieraksta, ar ko es pierādīšu ārstniecības iestādes darbiniekiem, ka šodien jau esmu izdarījis noteikumos paredzēto pacientu iemaksu un varu apmeklēt vairākus ārstus bez atkārtotas iemaksas?

Kā varēšu izmantot paredzēto iespēju, ka esmu no pacienta iemaksas atbrīvots, jo esmu jau samaksājis gadā paredzētos 80 latus? Attaisnojošie dokumenti būs tikai tie, uz kuriem būs manu personību apliecināši rekvizīti.

Ja varēsiet uzrādīt maksājumu apliecināšanu dokumentu, t.i. čeku, arī kontroles dienesti ne tikai konstatēs, ka ir pārkāpums, bet varēs noteikt, kuram ir nodarīts pāris, nepamatoti iekasējot no viņa naudu, kā arī sodīt vainīgos un cietušajam atdot pārmaksāto summu.

Vēlreiz aicinu pievērst uzmanību šiem jautājumiem, godprātīgi izturēties pret valsts paredzēto prasību izpildi un aktīvāk interesēties par savām tiesībām un iespējām tās aizstāvēt.

Vanda Siliņa,
Valsts obligātās veselības apdrošināšanas aģentūras direktores vietniece, kontroles un revīzijas dienesta vadītāja

«NOVADNIEKA» KALENDĀRS

Rajona padome

◆ 8. un 9. jūlijā piedalīšanās nometnes «3 x 3» darbā Jaungulbenē.

Rajona sporta klubs

«Cerība»

◆ 13. jūlijā Latvijas jaunatnes futbola līgas sacensības, Līvāni — Dinaburga (1988. dzimšanas gads).

Saunas tautas nams

◆ 11. jūlijā pulksten 15.00 Jezufinovas parka estrādē «Čučumuīža» ar muzikālu uzvedumu bērniem «Rūka Kiki pārsteigumi». Pulksten 21.00 jaunības svētki. Pulksten 23.00 balle.

Dietologi treknu pienu ļauj dzert tieviem un veseliem

Daudzas lasītājas no laukiem pārmet, ka Diētas rakstiņi domāti tikai pilsētniekiem, kas var iet lielvelikalā un no desmit produktiem izvēlēties visliesāko, kalorijām visnabadzīgāko.

«Man ir divas govys, un piens viņām ir trekns un garšīgs. Vasarnieki, kas dzīvoja pie mums, nevarēja vien nopriecāties. Bet to viņi nezina, ka man ir grūti rāvēt, jo jāmetas uz visām četrām. Lielais vēders traucē. Satekamies tādas dūšīgas mammas, spriežam par diētām... bet neiesi taču labu mantu zemē liet! Ko lai dara ar lauku pienu?» — tā savā vēstulē raksta Līga.

Dietoloģe Lolita Neimane atgriezusies no atpūtas lauku mājās, kur riņķi apkārt netrūkst lauku labumu. «Taču tos ir jāprot saprātīgi izmantot,» saka Lolita Neimane. Viņa vispirms atgādina, ka katram ir jābūt pārliecinātam par piena kvalitāti. Govij jābūt veselai. Ja lauku piens tiek pirktis tirgū, tad jāzina, vai saimniece ievēro sanitāri higiēniskās normas.

Kalciju meklēt sierā un biezpienā

Lauku pienam ir ļoti augsts tauku saturs — no 4 līdz 6 procentiem. Ja piens skaitās 4%, tad 100 gramos produkta ir 4 grami tauku. Ja izdzer krūzi piena (krūze ir 250 g), tad uzņēmti apmēram 10 grami piesātināto tauku. Tā ir tauku dienas deva (maksimālā 20 g dienā) cilvēkiem, kam ir paaugstināts holesterīna līmenis. Taču krūze piena tāds nieks vien ir. Izdzer vienu krūzi, tad otru, trešo... Ja ir problēmas ar lieko svaru, tad, rēķinot kalorijās, viens litrs trekna lauku piena satur apmēram 700-800

kaloriju. Dienas deva tiem, kas vēlētos samazināt svaru, ir 1000 kaloriju. Tāpat matemātika: kāda ir atšķirība starp 0,5% un 5% pienu, ir pavisam vienkārša. Ir uzskats, ka, izdzerot divas glāzes piena dienā, organismam tiek nodrošināts kalcija daudzums. Daudz labāks kalcija avots ir biezpiens un siers. 100 gramos piena ir 120 mg kalcija, bet 100 gramos siera ir 800-900 mg kalcija.

Svaigā pienā — daudz vitamīnu

Toties dietologs Atis Tupiņš uzskata, ka būtu labi, ja tiktu lietots uzturā tāds piens, kas nav izgājis garo ražošanas procesu no govs caur savākšanu pienotavās, konveijeriem, ražotnēm līdz patērētājam. «Jo tālāk no pirmavota, jo ar katru brīdi pienā iet zudumā vitamīni,» saka Atis Tupiņš.

Kustīgiem bērniem lauku piens noder

Bērnam līdz pieciem gadiem, ja viņš ir kustīgs, skrienošs un nav resns, nemaz nenāks par sliktu, ja viņš dzers lauku pienu. Piena taukos ir pietiekami daudz arī labu vitamīnu — A un D, kas ir taukos šķīstoši. Ja cilvēkam ir problēmas ar svaru un ja ir augsts holesterīna līmenis (kas laukos diemžēl ir daudz, bet neviens to nav pārbaudījis), tad piena tauki nav vēlami. Lolita Neimane atgādina, ka katram būtu jāzina savs holesterīna līmenis. Vasarā vēl varēja aizbaidināties, ka nav laika, bet rudenī pēc lielajiem lauku darbiem, vajadzētu braucienu uz Rīgu apvienot ar holesterīna kabineta apmeklējumu.

Nokrejojot un lietojot vājpienu

Ko darīt? Dietoloģe Lolita Neimane piekrīt tam, ka būtu pavisam muļķīgi neēt

mājas pienu, bet brukt uz veikalu, lai nopirktu mazāk treknu produktu. Vislabākais veids, kā iegūt liesāku produktu — pienu nokrejojot. Pēc šīs procedūras tiek iegūts apmēram 2% piens, ko laukos sauc par vājpienu, bet pilsētniekiem tas jau ir ļoti labs un pietiekami sāļš piens. No nokrejojotā piena sanāk lielisks rūgušpiens. To var ēst, uzkaisot virsū, piemēram, kanēli. Rūgušpienam var pielikt ievārijumu vai banānus (būs oriģināls jogurts!). Ja rūgušpienam pievieno kakao, cukuru un želatīnu, tad sanāk lieliska žeļeja. Variāntu ir daudz, nebaidieties eksperimentēt! No rūgušpiena gatavo biezpienu. To nevajadzētu taisīt ļoti sausu (nevajag perfekti notecināt). No šā biezpiena pēc tam gatavo sieru. Paštaisītam sieram katrs var pievienot pēc savas gaumes zaļumus, dilles, ķimenes, papriku utt. Ja nav mašīnas, ar ko pienu nokrejojot, tad tas ir jānostādina. Trislitru burkā lieliski var redzēt, kā veidojas tauku kārtas virs pienu. Pienu strauji nolēj. Var burkā ievietot trubiņu, lai piens pats tek ārā un tauki paliek burkā. Arī rūgušpienam veidojas tauku kārtas pa virsu. To noņem nost.

Kam ir problēmas ar lieko svaru, lauku pienu var izmantot ēdienu gatavošanai — vārot piena zupu, tas vismaz uz pusī tiek atšķaidīts ar ūdeni. Atis Tupiņš gan uzreiz brīdina, ka svaigam pienam liet klāt ūdeni nevajadzētu, jo tad varēšot tikai dabūt «vieglas kājas».

Vienīgā problēma, kas lauku saimniecēm rodas pēc piena nokrejošanas, — kur likt krējumu. Ja ir iespēja to pārdot, tad viss ir kārtībā.

(«Diena»)

Pārdod

Ford Sierra, 1984. g., 1,6 l. Tālr. 23314;
VAZ-21013. Tālr. 21193;
kravas kokvedēju MAZ ar fiskaru un piekabi. Tālr. 9254503, 5237111;
MTZ-82, 1987. g., Ls 1500, ūdens mucas (3 t, 1,8 t), kultivatoru, mēslu ārdītāju. Tālr. 36532, 33733; plāvēju E-302. Tālr. 56 55302;
lielo «Julu». Tālr. 42051;
siena grābekli «Jula». Tālr. 38728 pēc 21;
zirga ecēsas, arku, grābekli, alus mucas un traukus alus darīšanai, veļas mašīnu. Tālr. 23266;
darba ķēvi, mucu (2 t). Tālr. 55728;
govī. Tālr. 76233;
govī, ir izvēle. Tālr. 39523;
govī. Tālr. 33754;
govis. Tālr. 78178, 78122;
govī. Tālr. 59303.

Īre

1 istabas dzīvokli (var bez ērtībām). Mob. tel. 9431645.

Dažādi

Meklēju mājkalpotāju nelielā zemnieku saimniecībā. Ir atsevišķa dzīvojamā platība. Tālr. 21075 vakaros. Pazudusi pelēka Kaukāza aitu sugas kucīte (6 g., bez ausīm, ap kaklu gaiši brūna siksnīņa, atsaucas uz vārdu Naida). Tālr. 1-9343039, 74223. Meklē sunītim (12 mēn.) saimnieku. Tālr. 33754.

SIA ERATO P

✓ **pērk** egles zāģbalkus.
✓ **Vajadzīgs** lentsāga operators un palīgs. Darbs Preiļos.
Tālr. 24667. Mob. tel. 9466768.

LĪDZJŪTĪBAS

Velti gaidīs baltā skola
Tavus soļus atskanam,
Velti gaidīs draugu acis
Klases durvis atveram.
Kad pāri ziediem klusi list asaru lāses, mēs uz mūžu atvadāmies no tevis — JĀNĪT.
Klasesbiedri, audzinātāja, vecāki

Un tā mēs aizejam — tā pēkšņi un pavisam,
Bez ceļa atpakaļ — smilts klājas pāri visam,
Ne saukt, ne panākt vairs, balss aizsmok, soļi stieg,
Un sāpes dvēselē kā melni pelni snieg.
Izsakām līdzjūtību Harijam Vereslim sakarā ar viņa BRĀĻA ar ĶĪMĒNI aiziešanu mūžībā.
Z/s «Senlejas» kolektīvs

Tik māte prot pa rūpju taku aiziet klusējot...
Izsakām dziļu līdzjūtību Viktorijai Lācei, MĀMUĻU mūžībā pavadot.
Rožupes pagasta padome

Ar bērniem, mazbērniem un padarītiem darbiem
Tu paliec šai saulē un mūžībā.
Esam kopā ar Viktoriju Lāci, MĀMUĻU mūžībā pavadot.
Preiļu rajona veterinārie darbinieki

Daudz darbiņi padarīti,
Daudz soliņi iztecēti,
Lai nu viegli Zemes māte
Pārkļāj smilšu paladziņu.
Izsakām līdzjūtību Marutai Lazdānei, no VECMĀMIŅAS uz mūžu atvadoties.
Rožkalnu pagasta padome

Šodien vārdadienu svin — Alda, Maruta.
8. jūlijā — Antra, Adele, Ada.
9. jūlijā — Zaiga, Asne, Asna.

*Lai silta vasara, lai ziemā snieg,
Lai darbs, lai draugi un pa reizei prieks,
Lai dvēsele var baltu domu dziju tīt,
Lai atnāk tas, ko gribi sagaidīt!
Sveicam savu ilggadējo kultūras darbinieci **TEREŽIJU LEŠČANOVU** 70 gadu jubilejā!
Silajāņu pagasta padome*

*Dieva pasaule, cik skaista tu esi,
Raibā dzīve, cik tu man mīļa.*
Rudzātu katoļu draudze sveic prāvestu PĒTERI ONCKULI 80 gadu jubilejā!

Sestdien, 10. jūlijā Preiļu tirgū pārdos paklājus un grīdas celiņus. Tos varēs pasūtīt vēlamā izmērā, krāsā vai pēc zīmējuma. Patīkamas cenas!

Iepērk lopus gaļai.
Tālr. 24147, 21956.

SIA «Remontnieks»
Aglonas stacijā,
(tel. 65147, mob. tel. 9476394)
PĀRDOD:
✓ gāzbetonu, 25 Ls/m³,
✓ cementu, 38 Ls/t,
✓ šiferi (8 viļņu), Ls 1,90,
✓ šiferi (6 viļņu), Ls 1,10,
✓ šiferi Guttanit,
✓ ugunsdrošos ķieģeļus, Ls 0,45,
✓ silikāta ķieģeļus, Ls 0,10,
✓ dūmvada ķieģeļus, Ls 0,15,
✓ KNAUF reģipsi, 1,03 Ls/m²,
✓ preses šņori (4 kg - 2000 m), Ls 5,
✓ kaļķi, ruberoīdu,
✓ PAROC akmens vati,
✓ KNAUF špakteles,
✓ minerālmēslus, AiV lopbarības konservantus,
✓ augu aizsardzības līdzekļus.
Iespējama piegāde.

Latgales Amatniecības meistarų skola 1999./2000. mācību gadam uzņem jauniešus ar vidējo un vidējo speciālo izglītību amatniecību skolotāju specialitātē, iegūstot galdnieka, keramiķa, pinēja, audēja, adītāja un tamborētāja kvalifikāciju.
Mācību laiks 3 gadi.
Ar pamatskolas izglītību šādās specialitātes:
namdaris,
dekoratīvo audumu audējs.
Mācību laiks 4 gadi. Audzēkņi iegūst pilnu vidējo izglītību.
Adrese: Rītupes 34, Bērzgalē, Rēzeknes raj., LV-4612.
Tālrūnis: 4690494,
Fakss: 4625320.

Z/s «SENLEJAS»
PĒRK LIELLOPUS, JAUNLOPUS dzīvsvārā.
Piemaksā 12% kompensāciju vai 18% PVN.
PĀRDOD maisus. Tālr. dispečeriem — 22454.

Rēzeknes arodgimnāzija 1999./2000. mācību gadam uzņem audzēkņus šādos arodos.
Pārtikas produktu ražotājs ar specializāciju:
piena un gaļas produktu ražošanā;
piena produktu ražošanā un ēdienu gatavošanā;
gaļas produktu ražošanā un ēdienu gatavošanā.
Mācību laiks 2 g. 2 mēn. vai 3 g. 10 mēn.
Lauku pansiju un mazo viesnīcu vadītājs.
Mācību laiks 3 g. 10 mēn.
Augstākās kvalifikācijas kursos arodvidusskolu absolventus, kuriem nav vidējās izglītības.
Mācību laiks 10 mēneši.
Iesniedzamie dokumenti:
1. Iesniedzamie dokumenti.
2. Atestāts par pamatskolas (arodvidusskolas) izglītību.
3. Gada un eksāmenu atzīmju izraksts.
4. Medicīniskā izziņa (forma 026/u).
5. 4 fotokarītes.
6. Reflektantiem, kuri pamatskolu beiguši krievu plūsmā, jāuzrāda valsts valodas prasmes apliecība.
7. Reflektantiem personīgi jāuzrāda dzimšanas apliecība vai pase.
Dokumentu iesniegšanas termiņš līdz 1999. gada 20. jūlijam.
Arodgimnāzijas adrese: Jupatovkas ielā 22, Rēzeknē. Satiksme ar 1. autobusu un 5. maršruta taksometru.
Tālr. uzzinām: 46-32660, 46-33664.